UITGEVERIJ „OISTERWIJK"
OISTERWIJK N.-B. - 1928

'T MES

ERNEST MICHEL

’T MES

ERNEST MICHEL

UITGEVERIJ „OISTERWIJK"
TE OISTERWIJK

't Mes

Ik zing
en componeer
de symphonie van 't mes
dat moordt.
Ik zweer
U op mijn woord:
ik spring
voor ellik arg'loos menschenkind
met bitse tanden op de bres.

Ik schrijf met zwarte inkt,
onttrokken aan mijn brandend bloed;
ik tijg mijn vuren lijf ten strijd
en snijd
de rotte randen rond dit harte weg
en tart den schreeuw van pijn.
En vlijmend vecht
ik op de felle snijlijn
van den Hemel en de Hel,
mijn God en ik, Ernest Michel.

't Mes

Ik zing
en componeer
de symphonie van 't mes
dat moordt.
Ik zweer
U op mijn woord:
ik spring
voor ellik arg'loos menschenkind
met bitse tanden op de bres.

Ik schrijf met zwarte inkt,
onttrokken aan mijn brandend bloed;
ik tijg mijn vuren lijf ten strijd
en snijd
de rotte randen rond dit harte weg
en tart den schreeuw van pijn.
En vlijmend vecht
ik op de felle snijlijn
van den Hemel en de Hel,
mijn God en ik, Ernest Michel.

Ik zeg U slechts één ding:
als Gij een man zijt
van uw land,
als in uw bloed de zeebrand bruist,
zoo vat dit mes
bij zijnen kling
en klampt uw hand
tot vuist.

Als Gij een man-man zijt,
zoo wensch ik dat Gij met dit mes
het einde van den moord'naar pleegt,
uw gier'ge keel der ziel afsnijdt
en 't lemmet aan uw veile huid afveegt.

Zooniet, dat dan metalen glans
uw valsche oog verblindt
tot helsche levensles,
want wéét, dat stalen dans
van mannenleven — met het mes
van driesten moed begint.

Het Zinnenkruis

Hij was een zwarte Jezus onder menschen,
en hun vuile voeten hebben Hem getrapt.
Éëns heeft Hij huiverend gehangen
aan hun zinnenkruis.
En éénmaal, éénmaal is 't genoeg.

Ons aangezicht is aangetast.
Wij kijken in de zwarte zon,
die ruimteloos de eeuwen won
nog warm in hun wenteling.

Wee ons, die stilstaand spelevaren
boven horizon en dood,
waar satan schatert in het zeil.

Wij zweven stervend,
tusschen vier dimensen uitgestrekt
aan 't kruis, genadeloos ontluisterd.

Wee, bidden wij om 't Woord
dat bleef voor al die hoorden waar,
opdat het ons verhoort,
want elk van ons is moordenaar.

Worsteling

Er is een doodelijke worsteling
van menschen, mannen, vrouwenlijven,
en in ieders hart smacht gorgelend de dorsteling
naar koelere fontijnen.

Zielen schampen langs het mes der eeuwigheid,
het vuur der vonken vliegt
bij vlagen op,
het is een vermiljoen publiek
dat aanjoelt tot den dood.
En in de wilde woede
voelen wij het bloeden niet.

Er is een doodelijke worsteling
van hart en ziel en God.
De lijven rillen star bezeten,
'n hart ligt in een hoek gebeten.
Ontucht vlucht uit Gods gezicht
en sluipt arglistig trug, bedolven
in den laatsten hartstocht, 't oog gericht
naar waar de bron van 't bloed rood rookt.

Soms breekt een sterk hart
dat God en ziel te na kwam,
zich verbijsterd overgaf
op 't scherp moment dat het werd stuk gedrukt.

Er is een doodelijke worsteling
van dag naar nacht en uur in uur.
Het leven wisselt donk're dolken,
grijpt de zwarte kling
in vuist van vuur.

De honderdvolken vechten —
't eindigt nooit en nooit.
De zwerver in het zand,
de zwalker op het water
denken ieder aan 't Beloofde Land.

De wereld is een ónding,
hart en lijf een smeuren vaalt,
tot ééns de Visscher die de menschen ving
ons uit de netten haalt.

Het slechte mes

'n Verweerd mes,
kil, verklamd en strijdloos
in zijn roest vergeten, buiten
op de vensterbank van een vertrouwd kasteel,
zoo aan den rand van 't laatst vergaan,
zoo ligt mijn ziel, verroest en koud
aan 't venster van een oud bestaan.

En God is héét van 't tegenstrijden,
en de zaligen zijn zwaarden in het hemellicht.

Mijn ziel is 't slechte mes dat zich verzet
en uit de vingers slingerend: „ik wil niet meer!",
het vlijmend doel van zijn bestaan geronnen
heeft, om aan dit venster te verroesten.

Doch in den brand der avondzonne
bid ik mijn verlaat gebed:
dat nog de hand der Dienstmaagd van den Heer
mij neemt en aan 't Erbarmen wet.

Aan de haven

Ik woonde aan de haven,
in een steeg
gelijk een donk're dolk,
waar meiden zich aan mannen gaven
in de zwarte kolk
van hartstocht heet en veeg.

De stegen zijn hier scherpe dolken
en de menschen ruwe volken,
hunne harten grooter dan de zee,
omdat ze niet te lesschen zijn.

En hier zijn leel'ke vrouwen
wilde bloemen,
waarlangs mannen messen zijn.

O hier, waar 't ijzeren vertrouwen
en een mild verdoemen
door elkander groeit
tot dagelijksche laving
van een schreeuw verdriet,
hier wordt de schijn van mijn beschaving
met een vloek verfoeit,
en schreien kàn ik niet.

Wij staan zóó vreemd en weerloos
in ons eigen volk te schand,
dat wij als dichter eerloos
zijn en menschen zonder land.

Holland

O, Holland is een hevig dier
dat stil te lijden staat,
doch duchtig lachen kan in 't groen.
Mijn Holland is een groene stier
en Drente een ooi dat blaat.
En Gelderland een vos in zonn'ge noen,
en Brabant is het wilde ram
dat straks ter slachtbank gaat.
In Limburg staat de ranke bergbok,
die knipoogt naar de zon.
Door Groningen en Friesland huivert diep geloei.
Mijn God, ach sla dan met uw gouden tooverstok
op 't hart van d'ongeboorde bron
dit kleine land in diepen bloei.

Wij zijn een arrem volk, o God, in d'avondzon;
de waat'ren hebben in ons land geen bron.
arm en hard zijn wij, verstard in groen verdriet.
En achter 't harte draait het leven,
'n zwarte molen, die vereenzaamd staat te zweven
ver achter 't land, het water en het riet.

Wij zijn den laatsten droom verloren,
God, en achter onze oogen boren
geene beden meer het duister in
om 't Licht van uwe Luistering
te geven ons in donk're avondstonden.

Voor de roodgekreten ruiten
van sinds lang ruïnen harten, stonden
vaak te zwerven buiten
uwe gouden visschen der Genade,
stootend tegen 't gladde glas,
de oogen radeloos verstild van 't raden
hoe 't daar binnen is,
waar ééns in wildernis
een rauwe hartwand was,

En uit de zwarte harten onzer monden
kreunen nu verstomde kreten.
wijl wij achteloos, o God, de Wonden
van uw Kruisiging vergeten.

Mijn God, dit kleine land,
dat wild'ik leggen in uw groote Hand.
Ik jaag
met brandend' oogen
al zijn pijnen na;
ik draag
in doodzaam mededoogen
met een stervensmoede smart
dit volk in 't duister dichterhart,
en ga
ten einde raad tot U: Verlos ons, Heer,
van China en Amerika.

Ik kàn niet meer,
mijn zinnen worden krank.
Ik wankel uit mijn evenwicht,
ik sterf of vlucht naar 't buitenland,
ik schreeuw, ik spuw, ik vloek, ik zwicht
en roep U toe, o God, : dit is van àlles 't end.

Maar op een nacht heb ik mijn hoofd
van 't magisch maanlicht afgewend.....
Der ruimte ziel werd schaat'rend leeg.
Ik lig in hoon en van mijn volk beroofd,
de tijd is veeg.

En Hollands windvlaag klappert op te tanden,
drukt de randen
van mijn raam :
voor mij is 't leven gansch gedaan,
ik ben geen dichter meer.
De windvlaag klappert,
wappert
aan mijn venster.
En mijn venster
sluit niet meer.

Mijn aangezicht heb ik met zwarte handen
in mijn wanhoop zwart geveegd.
Mijn mondhoek staat vervangen
en mijn handrug beeft,
als had 'k in waanzin moord gepleegd.

Liederen naar het nieuwe rijm.

Ik waag den sprong naar 't nieuwe rijm
op golven van den springvloed naar het strand,
waar ik geruchten vang in 't kleine land
van klanken die versleten zijn,
terwijl de Noordzee langs ons leven brandt.

En tast ik mis
hier binnen t'enge grenzen
waar de zee oneindig is,
verwijten dichters mij de diepere tendenzen,
wijl 'k een stille Heil'ge Mis
in duizend simp'le harten vind,
wier stom geluk mij duiz'len
doet in 't bloed,
o, bidt dan bij mijn God en Heer,
dat Hij mijn hoogen moed
te gruiz'len
drukt, want volk en dichter zijn een kind,
en 'k wil een kind zijn weer.

Gij zult mij aanzien met een dwaas verbazen,
wijl ik U dit „œuvre" en dees oorvijg geef.
En stilkens zult Gij met elkander dazen
dat ik kunst en rijmen zoo mismaakt beleef.
Ik wéét wel,
duizend duisternissen groeien in ons om,
en leed-hel
zet de Zwarte Kunst te bloeien in een kom
van hoogmoed,
'n bordpapieren blom
van droog bloed.

De oude vrek in mij is nog niet dood
met zijn ivoren slagtand in zijn zwart paleis,
dat ijskoud aan de straatzij staat......
O God, geef mij den eind'lijken genadestoot,
opdat dit hart, dat ik mijn volk bied ten spijs,
niet bitter smaakt.

Zoo rol ik
van mijn hoogen berg,
een oude dwaze dwerg.

O, weerloos volk,
sloeber
't grondsop uit mijn troebel hart,
want elk dichter is een moeder,
een pelikaan van witte smart.

Gelijk ikzelf, een wreedgierig duisterling,
zoo wensch
ik dat Gij, medemensch,
ik dezen hellen kring
uw goore lijfsleed en uw groez'lig hoofd
een oogwenk stil te ruste legt.

Ik heb een leven lang geloofd
in U en immer U mijn hart ontzegd,
terwijl ik op mijn voorhoofd droeg
de donk're vlek van hoogmoeds waan,
en op uw kromme ruggen sloeg
den vloek van mijn verweerd bestaan.

Ik wil dat Gij nu heet
van 't leed dat uit uw keelen breekt,
de koele handen vindt
der Heil'ge Maagd,
en als het koude brakke zweet
uw voorhoofd klam beperelt,
Gij haar zwijgend kind
zult zijn, dat door de wilde wereld
wordt belaagd.

Vergiftigd is ons hart van leed,
maar wéét :
de ziel die scherper lijdt,
waarmede ik mijn volk bemin,
is kind van God en goddelijk van zin,
dat héét om 't bloed van Christus schreit.

Ik wil dat gij het snijden ziet
der witte schaduwen in 't stil gelaat
der marm'ren Koningin,
die leeft in Gods hartsteenen Vreugden.

Maria, die den schaam'len
Witte Feesten geeft
en Disch-genooten weet te zaam'len
rond het Blanke Brood, waarin de God-Mensch leeft.

Maria, in wier blonde haren
witte duiven schuilen
van Gods Heil'gen Geest,
zij seint ons onbewogen stilstand
van het Eeuwig Licht, als 't moeizaam kustevaren
heimwee brengt naar 't eigen Land.

Wegen

De wegen rennen tegen snelle auto's in,
verweerd en weerloos reikend naar hun verste kronkeling,
en draaien, eind'lijk krank van zin,
gelijk een driftig gouden boor
de donk're dorpen door......

De wegen trekken kleumend verder,
zonder vee en zonder herder
langs de rilde randen
van de landen
die hier scheef naar horizonnen draaien,
om in eindelooze weiden t'rug te waaien,
wijd open
tusschen slooten,

Kanalen.

De kanalen
halen
zonder hartstocht
achter bocht
van 't laatste land
de zwarte schepen,
die ze met de doode hand
behoedzaam slepen
zonder haten,
zwaar beladen of met leege vaten
van een eenzaam schipper die nog ruimte had
voor schelpengruis, waaruit de stad
het levend-zachte harte opvrat.

Industrie.

Hoort de verre timmerwerven
waarop klinkend harde dingen sterven
die verwachten deden
dat er menschen droom smeden
zouden voor de witte stoomsteden
in den nacht,
waar overdag de industrie metaalt
en gillend lacht
in regen, regen die reeds dagenlang
de lente binnenhaalt.
En menig hart wordt bang......

Demi-Nègre.

Ik zit ter harte's laatste laving
moe in een parijsche speelzaal,
aan den rand der westersche beschaving:
hartevrouwen veilen kweeltaal.

Mejonkvrouw, jongen, zeg ik
tot een jonge-neger-van-een-jonge-vrouwe,
en in 't zelfde tempo leg ik
ruitenkoning neer en moet ik openvouwen
kaartenwaaier in mijn linkerhand.....

Verdomd, als ik geen aas van harten had,
het zegevierend bloedrood pralen
op een blanke kaart van elpenbeen!

Kijk dáár! mijn zwarte jonkvrouw danst,
en aller oogen wuiven over huiverenden rand
van mondgeheven wijnbokalen
duizend tuimelende groeten......!

Wat ben ik, Hollander, nu bar alleen.
Mijn zwartste hartstocht wordt een kilometer bleeker.
Dat is nu Josephine: *Dzjozefijne Beeker.*

Saphieren mannenblikken zwieren
weem'lend naar haar wimpers heen
(de hartenaas heeft mij bedrogen).

Toen zij wild in 't ronde danste,
heb 'k gespannen opgelet
hoe donker-violette steenen zijn haar oogen
in den zwarten brand van haar gezicht gezet:
ze wenden plots in 't wit twee werelden vanéén:
en vragen met een lach: wat hebben wij gemeen?

Zoo spant mijn satan vriendelijk zijn zilv'ren netten
en de wereld rolt, is rond en hard als bikkel.

Haar oogen zijn van glimmend nikkel,
dansende kobolten,
saxophoontrompetten
met gedraaide donk're hoornholten.

En Europa valt in 't valuw:
zwart is 't donkere van blank,
diens dierlijk-gladde schaduw

En haar huid is puur *amour,*
l'amour est demi-noir,
amour is ook haar knapenhaar.

Dans, o dans!
De europeesche harten zijn versleten!

Gij zijt om heelegansch te gappen

(hoe zegt men dat in 't fransch?)

Uw neuslid ademt ongeweten,
't is om zacht te happen....„

Tenger negerjong, ontkus mijn kille mond,
ontsteel mijn argelooze hart een rilling,
'n zwarte halm van verlangen.

Niet ter omarming, neen, —
Alleen der wilde aanschouwing zijt Ge schoon.

Uw tanden lachen : blinde ijsbergen,
die kokendheet ons bloed en onze blankheid tergen.

Ouï, ouï.....

Uw mond is van 't gebrande zilver
lévend cigarettenétui,
uw tong moet geurig zijn en heet als thee.
Ga je mee? Ga je mee?

Dan vind ik u bij charlestonmuziek
(uw beenen kurkentrek-mimiek op zwart ivoor)
dan vind ik u bij charlestonmuziek
zeer sympa-, sympathiek.

Ja, dans den dans der zwarte lianen.
Van ver bewonder ik, in 't gouden granen
vocht're wimpers opgetogen oogen,
de jonge paardenglans
en 't glooiende beginnen
van het zwarte dier der zinnen.

Als, bokaal geledigd na bokaal
met „*Vive Josephine*",
de zaal in haar champagneglans
gansch moede is en 't roze fransch
verschaalt in engelsch anyline,

dan schaduwt 'r eene beweging
de andere na.

Mijn God, ik sta
zoo bar alleen.

Ik wilde — neen.

(Ik wilde dat zij meeging
naar Nicaragua.)

Scheeve schepen.

Scheeve schepen snijden ons door 't golvend hart
en stooten op ons kokende gebeente.
Langzaam zeilt de smart
omheen de branding van ons bloed
en strandt op 't loutere gesteente
van geslepen moed.

Wij slijpen onzen wil aan Witte Vuurtoren
van Gods Drievuldigheid
en boren
onzen blik in zijn Verblijf.
Ons harte worstelt woest met kantelende booten
in de nachtloods van ons donker lijf.

Dit is een bliksemsch leedfeest,
geen mensch bespringt de bres.
De ziel wordt scherp als een mes,
het lijf een kil bezweet beest
met maanhaar in zijn leeuwen-nek.
Het duister duizelt in het licht
en alles zinkt uit ons gezicht
tot een verminkte zenuwtrek.

In 't havencafé

Een vrouw schrijdt binnen als de zee,
en in haar kleed ruischt àl ons wee.

Haar groene oogen zijn
vermeet'le havenlichten,
en haar neuslid ademt mededoogen.
't Lijkt, als heeft zij drie gezichten
door de kroeg gewend, terwijl zij niet begreep....

Haar mond is donk're streep
van horizon-ver schip,
dat nu onhoorbaar roept om hulp
bij d'onverhoedsche klip.

Zij zoekt den metgezel
dien zij vertwijf'lend had versmeten.
Haar donker haar dat ligt gespleten,
'n zwart zeil dat scheef den oceaan bescheert...
Zij zit verslagen om het lief
dat niet meer wederkeert.

Een vent die fluist'rend lacht,
dan richt zij 't wilde lijf weer op
en haar gezicht
wordt donker licht
dat niet meer duistert in den nacht.

In d'oogen leeft de ziel van 't mes,
het hart dat aan een harte hecht.

Ik weet nu, dat zij met den storm vecht,
en in haar huis
slaat zij wellicht een kruis.

Hier klopt het hart van Amsterdam,
een zeeslag in de ziel van God.
O, alle dichters dezer stad zijn zot
die schampen langs de kusten van Japan.

God, gééf ons onze Schoonheid weer,
de Schoonheid van een nieuwe eeuw,
uw Wonder dat in ieder land gebeurt......
Vermorzel onze ijdelheid. Ik bid U keer op keer
en zal 't U smeeken blijven, tot een laatste schreeuw
mijn vechtend hart verscheurt.

De leelijke vrouw van den dichter

De menschen vonden U afzichtelijk,
maar toen ik in uw oogen keek,
ontroerd'ik lichtelijk.
O lach, zoo star alleen.....
wat had mijn ziel met U zoo bar gemeen..... ?

Wij wendden ons der wereld af
en huwden in 't verblindend Licht
van Godes Aangezicht.
Verzonken in zijn gouden Schoot,
schonk vleugelschaduw van een engel
ons den witten dood
van zelfvergeten d'ander weten
droom van droom te zijn.

Ontwakend in den morgen,
luifel ik mijn wimpers over je gelaat :
je bent een gele lelie in je slaap.
Ik schep den schemer van de wereld,
God heeft ons omgeruild :
mijn ziel die in je leden schuilt.....
mijn hart slaapt in je hart.

De dag wuift aan ons venster,
'n parelgrijze duif.
't Ontbijt is thee en brood
en 't zwijgende gesprek
elkand'rer gansch omvangen
tweezaamheid.

Gele speeldoozen zijn je oogen,
en je wangen groene vlekken;
je haren de geschroeide grassen
uit verwaaide steppen.

Maar je hart is wild bevrucht
van iets dat uit den Hemel viel.
Je hart, mijn liefste,
hangt
gelijk een appel aan mijn ziel.

Het grijnzen van je lachen
snijdt in repen
winterperen-wangen,
wier aroma's blijven hangen
in ons tweezaam bedehuis.
En als wij slaan ons tweezaam kruis,
dan heb ik alles gansch begrepen:
wat te schoon is, is te teeder,
en Gods kussen hebben alles-in-ons
grenzenloos dooreengesmeten.

Gebed

Mijn donk're woorden heb ik machteloos gezet
als zwarte hekken voor de Eeuwigheid,
toen ik mijn doffe hart geslepen heb
aan 't wit graniet van Gods Drieëenigheid.

O, mogen wij de zwarte poorten van dit leven
achter 't branden onzer oogen
langzaam aan
zien opengaan.

Mijn God, heb mededoogen,
medelij met mij,
een bedelaar van 't arme volk,
dat went'lend in den kolk
van 'n wreede eeuw ten onder
gaat. Reik ons uw milde Hand
ten Leven,
want ook wij verlangen in dit wilde land
uw Witte Wonder te beleven.

PROSPECTUS

UITGEVERIJ „OISTERWIJK"
OISTERWIJK N.-B. - 1928

'T MES

ERNEST MICHEL

De moderne dichtbundel „'T MES" van Ernest Michel, zou men een strijdbundel kunnen noemen, een bundel van stille, heftige en felle strijdliederen, gezegd en gezongen in een hollandsche, heldere en rechtstreeksche taal. Deze gedichten zijn voortgekomen uit een jarenlang en heftig gevecht van den dichter tegen de eigen ijdelheid en hoogmoed van zijn mensch-zijn, waardoor de moderne dichters het laatste twintigtal jaren al te zeer zichzelf verwijderd hebben van de volksziel.

Reeds in 1923 zocht Ernest Michel, Brabander van geboorte, boven het eng individualisme uit te komen, doch ondervond daarbij begrijpelijkerwijze groote moeilijkheden om plaatsing te krijgen in de tijdschriften van verschillende letterkundige groepjes, die nog steeds vastzaten aan de „allerindividueelste expressie van de allerindividueelste emotie" zonder ooit ook maar eenig nader contact te hebben gezocht met het hollandsche volk.

Na verschillende malen door de „Nieuwe Gids" geweigerd te zijn, bedacht de dichter er nu een kunstgreep op. Hij gaf zich onder het pseudoniem *Richard Skoghemma* uit voor een Zweed van geboorte, die echter in Holland zijn opvoeding zou hebben genoten, en zond onder dezen schuilnaam een groot gedicht in zeven hoofdstukken, getiteld „ANNEKE", met een schrijven begeleid naar Willem Kloos, die het toen geestdriftig met een noot van bewondering over de mooie en frissche taal in het Februarinummer van de „Nieuwe Gids" opnam.

Hetzelfde jaar verscheen spoedig daarop onder hetzelfde pseudoniem een omvangrijk gedicht, getiteld „UIT HET BOEK DER TWEEZAAMHEID" in „Het Getij".

Sindsdien werkte hij vijf jaar stil voort, als voelde hij in zichzelf de waarheid van Marsman's woorden: „de tijden zijn zwart; wij zijn eeuwen en eeuwen te laat geboren".

En al vertoefde hij langen tijd in het buitenland, zijn nationale hart en geest verloor hij niet, integendeel.

In dezen dichtbundel „'T MES" is niets te vinden van eenig exotisme, noch van den invloed der oostersche erotiek, noch

van het duitsch intellectualisme of het amerikaansch mechanisme. Tezeer moet deze dichter gevoeld hebben hoe eng individualistisch eenerzijds en hoe on-hollandsch en daarmede on-echt anderzijds de nederlandsche letterkunde is geworden, toen hij schreef: „Wij staan zóó vreemd en weerloos in ons eigen volk te schand, dat wij als dichter eerloos zijn en menschen zonder land".

Wèg wilde hij van het vermoeide eiland van wee en week zelfbeklag; uit den eenzamen toren van ijdelheid, zelfverheffing, hoogmoed en eigenliefde — waarin de huidige dichters zich nog zoo gaarne opsluiten — wilde hij trede voor trede *afdalen naar den beganen grond*, om opnieuw door te dringen tot het hart van het nederlandsche volk, zichzelf zeggend: „ik tijg mijn vuren lijf ten strijd en snijd de rotte randen rond dit harte weg en tart den schreeuw van pijn".

Ontworstelen ook wilde hij zich aan de buitenlandsche invloeden, die onze letterkunde meer en meer vervalscht en verwrongen hebben, en hij zingt:

„O, Holland is een hevig dier
dat stil te lijden staat,
doch duchtig lachen kan in 't groen.
Mijn Holland is een groene stier...."

Vechtend tusschen zijn menschelijke eigenliefde en de kracht die hij diep in ons eigen volk weet, dicht hij:

„Ik heb een leven lang geloofd in U,
en immer U mijn hart ontzegd,
terwijl ik op mijn voorhoofd droeg
de donk're vlek van hoogmoedswaan,
en op uw kromme ruggen sloeg
den vloek van mijn verweerd bestaan.

De tekst van dezen bundel is gezet in modern lettertype en gedrukt op fraai opdikkend papier.

De omslag is naar ontwerp van den architect B. W. J. Deppe, te Amsterdam.

Alleen ingenaaid verkrijgbaar. Prijs **f 1.50.**

Deze uitgaaf is in iederen solieden boekhandel te bestellen.

DEPPE

DEPPE